

- 15 Οὕτως ῥητορικῆς προσῆν Πλάτωνι, ὃν ὁ τάναντία τοῖς οὔσι φηγεγόμενος οὗτος ἀμύητον εἶναι φησὶ λόγων διαφορᾶς τε καὶ ποικιλίας. ῥητορικός γε μέντοι λέγοιτ' ἄν, οὐ τὴν κοινήν ταύτην καὶ δημώδη, »ἀλλὰ τὴν
 V 21^v τῷ ὄντι ῥητορικὴν καὶ τῇ διαλεκτικῇ, ὡς φησὶν Ἀριστοτέλης, ἀντίστροφον«, καὶ ἥ κατὰ Πλάτωνα ἱκανός τις λέγειν ἔσται περὶ οὐτουοῦν. τοῦτο δὲ περι- 5
 γίνεται διὰ φιλοσοφίας καὶ ἀληθείας. ἐν γὰρ Φαίδρω φησὶν· »εἴαν μὴ ἱκανῶς
 B 16^v τις φιλοσοφήσῃ, οὐδὲ ἱκανός ποτε λέγειν ἔσται περὶ οὐδενός.« »τέχνη γὰρ
 ἄνευ τοῦ ἀληθείας ἤφθαι οὐτ' ἔστιν οὔτε μήποτε ὕστερον γένηται«. καθὼ
 καὶ Κικέρων τὸν ὡς ἀληθῶς τε καὶ κυρίως ῥήτορα ἐργαζόμενος λόγιόν τε
 U 27^v αὐτὸν ἢ ἐλλόγιμον δεῖν εἶναι ἰσχυρίζεται. ἐργῶδές τε εἶναι καὶ πολλοῦ 10
 πόνου, μεγάλης τε εὐφυίας τοῦτου τυχεῖν. πάσης γὰρ παιδείας καὶ ἐπιστή-
 μης τὸν γε τοιοῦτον δεῖν εἶναι πεπειρασμένον. ὅθεν καὶ τῶν σπανιωτάτων
 εἶναι πολλοῖς τε ἐντυχεῖν φησὶ τεθηγμένοις μὲν τὴν γλῶτταν, ἐλλογίμῳ δὲ
 οὐδενί.
- 16 Καίτοι τί ταῦτα μηκύνω περιπλέκων τὸν λόγον, ἐνὸν διὰ βραχέων 15
 δηλῶσαι τὸ πᾶν; ἄκουσον, ἄνθρωπε, σὺ τε καὶ πᾶς ὁ βουλόμενος, Ἑρμο-
 γένους τοῦ τὰς ῥητορικὰς ἡμῖν τέχνας ἀριστα παραδόντος, οἷα περὶ τῆς
 Πλάτωνος ἰδέας τοῦ λόγου φρονεῖ καὶ τίσιν αὐτὸν ἐγκαταριθμεῖ. πρῶτα
 μὲν γὰρ τῶν κανόνων τῆς τέχνης ἔστιν, ὧν παραδείγμασι τοῖς Πλάτωνος
 λόγοις χρῆται. ἔπειτα περὶ τοῦ πολιτικοῦ λόγου τὸν λόγον ποιούμενος, τῶν 20
 μὲν ἀπλῶς πολιτικῶν λόγων τὸν Δημοσθενικὸν λόγον φησὶν ἀριστον εἶναι,
 τῶν δὲ πανηγυρικῶν, τῶν ὡς »ἐν λέξει πεζῇ, οὐκ ἐν ζητήμασι πολιτικοῖς«,
 κάλλιστον εἶναι τὸν Πλατωνικόν, καὶ οὕτως κάλλιστον, ὡς καὶ ἀντιστρέφειν.
 »ὅ τε γὰρ κάλλιστος πανηγυρικῶν λόγων ἐστὶ, φησὶν, ὁ Πλατωνικός, ὅ τε
 αὐτὸς Πλατωνικός λόγος τῶν πανηγυρικῶν ἔστιν ὁ κάλλιστος ὡς ἐν λέξει πεζῇ.« 25
 καὶ τοῦτον παράδειγμα εἶναι διῖσχυρίζεται ἀριστον τοῖς βουλομένοις τε καὶ
 U 28 δυναμένοις πανηγυρικὸν λόγον ἐργάζεσθαι. καὶ οὐ τοιοῦτου δὲ πανηγυρικοῦ
 μόνον τοῦ λογογραφικοῦ, ἀλλὰ καὶ τοῦ πολιτικοῦ (καὶ) πανηγυρικοῦ τὸν Πλα-
 V 22 τωνικόν φησι κάλλιστον εἶναι. τοῦ δ' ὡς ἐν ποιήσει πανηγυρικοῦ τὸν Ὀμη-
 ρικὸν ἀριστον εἶναι, καὶ ἀντιστρέφειν καὶ ἐπὶ τούτου ὡς ἐπὶ Δημοσθένους 30
 καὶ Πλάτωνος. Ὀμηρον, Πλάτωνα καὶ Δημοσθένην, τοὺς τρεῖς τούτους
 ἡγεμόνας τῶν λόγων ἀντεξετάζων ἀλλήλοις καὶ ἐκάστου τὸ ἴδιον χαρακτη-
 ρίζων, καὶ ἵνα μήτις οἷοιτο ῥάδιον ἔργον εἶναι τὸ Πλάτωνι κατωρικωμένον·
 γίνεσθαι φησι τὸν τοιοῦτον πανηγυρικὸν λόγον »ταῖς τὸ μέγεθος ποιούσαις
 ἰδέαις«, σεμνότητι, λαμπρότητι, ἀκμῇ, περιβολῇ, »πλὴν τραχύτητος καὶ 35
 σφοδρότητος«. πλεονάζειν τε δεῖν ἐν αὐτῷ τὴν ἠθους ποιητικὴν ἀφέλειαν.
 παρεῖναι τε δεῖν καὶ γλυκύτητα καὶ ἐπιμέλειαν, »αἶ τὸν ἀβρὸν καὶ ὠραῖον
 B 17 ποιούσι λόγονα, καὶ αὐτὴν κατὰ μέθοδον δεινότητα, ἣν καὶ κυριωτάτην
 τῶν δεινότητος εἶναι εἰδῶν. »ἐν μέντοι τοῖς ἀμοιβαίοις τῶν πανηγυρικῶν,

12 πεπειρασμένον *correci* πεπειραμένον *collid*.

3 Arist. Rhet. α 1. 1354 a, 1. | 7 Plat. Phaedr. 260 e. | 23 Hermogenes, Περὶ ἰδέων II 372. | 84 Hermogenes, Περὶ ἰδέων II. 372. | 89 Hermogenes, Περὶ ἰδέων II. 373.

celebratas facile cessuras crediderim, tunc, inquam, alios, si quid suaviter dicunt, accusas atque reprehendis?»

Ita Plato dicendi facultate sine controversia omnes anteivit, quem **15** adversarius dicendi varietates ac orationis discrimina ignorasse contendit. Verumtamen ea dicendi facultas tribuenda est Platoni, quae a publica plebeia-
5 que secedens veritatis rationem complectitur genusque rhetoricae artis longe nobilius constituit. Quod Aristoteles converti cum dialectica dicit, Plato facultatem vocat, qua satis de unaquaque re dici potest, nec valet nisi philo-
sophiae ac veritatis studio comparari. Eius verba in sermone, qui Phaedrus
10 inscribitur, haec sunt: »Nisi quis philosophandi studio satis profecerit, non poterit ulla de re perfecte disserere; quod enim veritatem non attigit, neque ars est neque fieri unquam potest.« Quem ad modum et M. Tullius, dum verum absolutumque oratorem describit, eloquentem esse oportere con-
firmat. Idque perdifficile esse et summo labore summoque acquiri ingenio.
15 Omni namque scientia eruditum esse debere. Quo fieri, ut disertos multos videamus, eloquentem vero neminem.

Sed qui longior sum, cum rem paucis explicare possim? Audi Her- **16** mogenem, qui rhetoricae artis praecepta perfectissime tradidit, quid de Platonis sentiat oratione et cum quibus eum conferendum existimet. Primum
20 exempla quorundam praeceptorum artis accipit a Platone. Deinde, cum de forensi genere dicendi pertractat, Demosthenis orationem dicit esse optimam, quatenus simpliciter forensis oratio intellegi potest. At vero cum ad eam partem accessit, quam demonstrativam vocamus, non forensibus scilicet quaestionibus surgentem, sed pedestriorem incedentem quietius,
25 Platonis orationem omnium pulcherrimam esse confirmat, atque ita pulcherrimam, ut reciprocari possit. »Et quod in genere demonstrativo pulcherrimum est, id Platonis orationem dicere, quod vero Platonis oratio est, id pulcherrimum in demonstrativo genere liceat affirmare«. Itaque Platoniam orationem quasi optimum affert exemplum iis, qui in demon-
30 strativo genere versantur, nec in demonstrativo genere dumtaxat, sed etiam in civiliiori illo et theatralem Platonem Demostheni praefert. In tertio vero demonstrativo genere, quod poeticum est, principem statuit Homerum. Itaque tres istos dicendi principes fuisse commemorat, Homerum, Platonem, Demosthenem, et ne cui forte leve id videatur, quod Platoni tribuit: Effici
35 inquit eiusmodi genus demonstrativum iis ideis, in quibus orationis magnitudo consumitur, gravitate, claritate, vigore, ambitu, excepta asperitate et vehementia. Superesse etiam eodem in genere oportere eam, quae mores orationis faciat, remissam locutionem, quin etiam dulcedinem adesse et cultum, quae delicatam et pulchram reddant orationem. Hinc vim accommodatam
40 viae ac rationi dicendi, quam praecipuam esse omnium generum, quae vim faciant, fatetur. Tamen in eo genere demonstrativo, quod ultro citroque locutionem continet, quod et apud Platonem plurimum est, asperitatem quoque et vehementiam opportune accipi, quomodo etiam omnia, quae

- δ δὴ καὶ αὐτὸ πολὺ παρὰ Πλάτωνι ἐστίν, ἤδη καὶ αἱ τραχύτητες καὶ αἱ σφοδρότητες καιρὸν οὐκ ἐλάχιστον ἔχουσιν ὥσπερ καὶ τὰ τῆς δεινότητος
- U 28^v εἶδη πάντα.» τὸν μέντοι πολιτικὸν (καὶ) πανηγυρικὸν ἐργάζεσθαι, δι' ὧν καὶ ὁ συμβουλευτικὸς γράφεται λόγος. καίτοι δὲ οἶδε μὲν σαφῆ τε καὶ καθαρὸν καὶ εὐκρινέστατον ἐργάζεσθαι λόγον, οἷος ὁ Πλάτωνος, οἶδε δὲ μέγεθος καὶ 5 τὰς μέγεθος ἐμποιοῦσας ιδέας διαχειρίζεσθαι, διαπρέπει δὲ ἤθει καὶ τοῖς ἤθος ἐργαζομένοις, ἀβρῶ δὲ καὶ ὠραῖω λόγῳ κοσμεῖται, δεινότητος δὲ πῆ μὲν τῷ κυριωτάτῳ, πῆ δὲ καὶ πᾶσιν αὐτοῖς εἶδεσιν ὠραῖζεται, ἃ πάντα μαρτυρεῖ Πλάτωνι Ἑρμογένης, πῶς ἂν ὁ τοιοῦτος ἐπὶ τῆ τοῦ λέγειν τέχνη οὐκ ἂν δικαίως θαυμάζοιτο καὶ ὡς ὑπερέχων τιμῶτο; »ἔστι γὰρ μεγάλης 10 καὶ τελεωτάτης ἐπιστήμης, ὃ αὐτὸς φησιν Ἑρμογένης, τὸ χρῆσθαι τοῖς καιροῖς εἰδέναι τε καὶ δύνασθαι. ἢ γὰρ ὡς ὄντως δεινότης αὕτη ἐστὶ τὸ
- V 22^v τοῖς εἶδεσιν ἅπασιν τοῦ λόγου καὶ πάσαις ἐννοίαις εἰδέναι, πότε δεῖ καὶ ποῦ καὶ πρὸς ὄντινα καὶ πῶς καὶ ἐφ' οἷς χρῆσθαι, καὶ οὐ μόνον εἰδέναι, ἀλλὰ καὶ δύνασθαι.» τοῦτο δὲ τὸν Πλάτωνα, οἷς ἔφησε πρότερον, καὶ γνῶναι καὶ 15 δυνηθῆναι χρῆσασθαι μαρτυρεῖ.
- 17 Καὶ μὴν καὶ τριῶν χαρακτήρων ὄντων τοῦ λόγου τῶν καὶ πλασμάτων λεγομένων, ἀδρουῦ, ἰσχνουῦ, καὶ μέσου, τί τούτων οὐχ εὐρήσεις παρὰ Πλάτωνι; τὸ μὲν γὰρ ἀδρὸν, ὃ καὶ τῆ τῶν λέξεων καὶ τῆ τῶν νοημάτων κατασκευῇ μεγάλας ἔχει ἐμφάσεις, πλεῖστον ἐστὶ παρ' αὐτῷ, περὶ μεγίστων μὲν 20
- U 29 καὶ φειοτάτων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ποιουμένῳ τὸν λόγον, μεγαλείως δὲ τὰ μέγала ἐκφράζοντι καὶ μετὰ τοῦ σεμνοῦ τὸν ἀδρὸν ἅμα λόγον ἐργαζομένῳ. οἷον ἐστὶ τό· »ὃ μὲν δὴ μέγας ἡγεμὼν ἐν οὐρανῷ Ζεὺς, ἐλαύνων πτηνὸν ἄρμα, πρῶτος πορεύεται, διακοσμῶν πάντα καὶ ἐπιμελούμενος.» καὶ τό· »ὃ μὲν δὴ θεός, ὥσπερ καὶ ὁ παλαιὸς λόγος, ἀρχὴν τε καὶ τελευτὴν καὶ μέσχα τῶν 25 ὄντων ἀπάντων ἔχων, εὐθεία περαίνει κατὰ φύσιν περιπορευόμενος.» καὶ τό· »περὶ τὸν πάντων βασιλέα πάντ' ἐστὶ καὶ ἐκείνου ἕνεκα πάντα, καὶ
- B 17^v ἐκεῖνο αἴτιον ἀπάντων τῶν καλῶν.» καί· »ἀγαθὸς ἦν, ἀγαθῷ δὲ περὶ οὐδενὸς οὐδεὶς ἐγγίνεται φθόνος.» ὅσα τε περὶ φιλοσοφίας καὶ τῶν θείων τε καὶ ἀύλων πραγμάτων λέξεσι καὶ σχήμασι τοιαύταις προσηκούσαις ἐννοίαις 30 ἐκφράζει. τοῦ δὲ ἰσχνουῦ, ὃ καὶ τῆ ὕλη τῶν πραγμάτων μικρὸν καὶ τῆ λέξει κατεξεσμένον ἐστὶ, παραδείγματά σοι παρέξει, πολλὰ μὲν ἐν Νόμοις ἐκ τῶν περὶ συμβολαίων τε καὶ γεωργικῶν νόμων καὶ τῶν ὁμοίων αὐτῷ εἰρημένων, πολλὰ δὲ καὶ ἐκ τῶν ἄλλων διαλόγων, ἐν οἷς πολλὰ περὶ μικρῶν μὲν πραγμάτων, ἠκριβωμένως δὲ καὶ οἷον ὑπ' ὄψιν αὐτὰ παριστάς διαλέγεται. πλήρης 35 δὲ αὐτῷ πᾶς λόγος τοῦ μέσου τε εἶδους καὶ τῶν ἄκρων ἀπέχοντος, καὶ μάλιστα ἐν οἷς περὶ ἠθῶν καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου τέλους καὶ ἀρετῆς εἶτε
- V 23 ἐνδεικτικῶς εἶτε μαιευτικῶς εἶτε ἠθικῶς εἶτε ὀπωσοῦν διαλέγεται, τῆ ὑποκειμένη ὕλη καὶ τῶν λόγων τὰ εἶδη συμβαίνοντά γε ἀποδιδούς. ἀλλὰ
- U 29^v περὶ μὲν τούτων καὶ πέρα ἴσως τοῦ δέοντος εἴρηται, μηδενὸς ὅλως ὄντος 40 πλὴν τούτου γε τοῦ χρηστοῦ τοῦ μὴ κατὰ πάντα λόγων εἶδη καὶ τὴν τέχνην τοῦ λέγειν ὑπερθαυμάζοντος Πλάτωνα καὶ τῶν πρωτείων παραχωροῦντος αὐτῷ.

vim facere possunt. Sed incivile et theatrale genus demonstrativum consumi iisdem formulis, quibus deliberativum. Qui itaque novit planam, puram ac dilucidam facere orationem nec magnitudinem ignorat et eas, in quibus magnitudo consumitur, formulas exercere, praestat praeterea dicendi
 5 moribus et iis, quae mores conficiunt, necnon delicata pulchraque oratione, et cum praecipua illa vi, tum omnibus, quae vim faciunt, exornationibus corroboratur, quae omnia Platoni ab Hermogene tribuuntur, quomodo in artificio ac facultate dicendi non iure optimo admirandus anteponendusque omnibus videtur? »Est enim, ut ab eodem Hermogene dicitur, absolutae
 10 perfectissimaeque oratoriae disciplinae et scire et posse uti occasionibus. Haec etenim praecipua vis est, ut in uno quoque dicendi genere et in unaquaque sententia scias, quo tempore, quo loco, quo modo, in quam personam, qua causa utaris, nec solum ut scias, sed etiam ut possis.« Quod Platonem et scivisse et potuisse testatur.

15 Item cum tria dicendi genera idem auctor Hermogenes ponat, quae 12 etiam figuras appellat, sublime videlicet, tenue, moderatum, quod eorum non apud Platonem invenias? Quippe sublimis, quod et verborum et sententiarum magnitudine constat, usus apud eum plurimus est, cum de rebus divinis ac maximis loquitur. Quale illud est: »Maximus ille princeps
 20 rerum moderator Iuppiter curram agitans volucrem primus incedit curam gerens omnium nutuque universa disponens.« Item illud: »Deus, ut vetus etiam sententia est, initium finemque et medium rerum omnium continens recte incedit, naturae ratione cuncta perlustrans.« Et alibi: »Circa omnium regem omnia sunt et illius gratia omnia, et ipse causa est bonorum om-
 26 nium.« Et rursus: »Bonus erat, bonum autem nullius rei invidia agitari licebat.« Et reliqua, quae verbis figurisque aptissimis ad divinarum rerum gravissimarumque sententiarum explicationem conveniunt. Tenuis autem generis, quod et sententiarum et verborum humilitate extenuatum est, exempla apud Platonem multa inveniri possunt in libris, quos de Legibus
 30 scripsit, ubi de commerciis et agricultura et aliis huiusmodi rebus locutus est. Multa etiam ex ceteris eius sermonibus licet colligere, in quibus saepenumero res quasdam minutas ita accurate pertractat, ut eas ante oculos constituere videatur. Atqui moderati generis frequentior apud eum usus est, praesertim cum de moribus, de honesto, de virtute, de felicitate, de
 36 fine hominis agit sive demonstrando sive eliciendo pedetentim rationes sive asserendo sive alia via disputando; semper enim formam orationis accommodatam subiectae materiae diligentissime servat. Sed de his satis dictum est et plus fortasse, quam res exigere videatur, cum nemo sit solo adversario excepto, qui artificium in dicendo Platonis non admiretur et
 40 ceteris omnibus anteponat.

26 εὐθελος sec. editiones εὐθελαν codd.

10 cf. Hermogenes, Περὶ ἰδέων II. 356. 357. | 23 Plat. Phaedr. 246 e. | 24 Plat. Legg. IV. 715 e—716 a. | 27 Plat. Ep. II. 312 e. | 28 Plat. Tim. 29 e.

Κεφ. ε' "Οτι διαλεκτικῶς εἰς ἄκρον ἀφίκετο.

5,1 Νῦν δ' ἐπὶ λογικὴν μετιτέον καὶ τὴν διαλεκτικὴν τῶν λόγων ἀνάγκην, περὶ ἣν αὐτὸν οὕτως ἀμαθῆ φησιν εἶναι, ὡς μηδὲν ὄλως δυνηθῆναί ποτε φθέγγασθαι συλλογισμοῦ ἐχόμενον. ἄνδρα ὃν οἱ τὰ περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ γεγραφότες φασὶ μετὰ γραμματικὴν καὶ παιητικὴν καὶ διθυράμβων ποίησιν ἢ μελῶν τε καὶ τραγωδίας εἰκοσιν ἔτη διακηκοέναι Σωκράτους, μετ' ὃν ἀπελθόντα Κρατύλῳ τε τῷ Ἡρακλειτεῖω καὶ Ἐρμογένει τὰ Παρμενίδου φιλοσοφοῦντι προσχεῖν· εἶτα εἰς Μέγαρον πρὸς Εὐκλείδην σὺν καὶ ἄλλοις τισὶ Σωκρατικοῖς ὑποχωρῆσαι· εἶτα εἰς Κυρήνην πρὸς Θεόδωρον τὸν μαθηματικὸν ἀπελθεῖν, κάκειθεν εἰς Ἰταλίαν πρὸς τοὺς Πυθαγορικοὺς Φιλόλαον καὶ 10 Εὐρυτον, ἔνθεν τε εἰς Αἴγυπτον παρὰ τοὺς προφήτας. συμμῖξαι δ' ἂν καὶ τοῖς μάγοις, εἰ μὴ οἱ τῆς Ἀσίας πόλεμοι διεκώλυσαν. καὶ τοσαῦτα περὶ σοφίαν παντοδαπὴν καὶ τὴν αὐτῆς κτῆσιν πραγματευσάμενον καὶ παρὰ τιοῦτους καὶ τοσοῦτους φοιτήσαντα διδασκάλους, τοιαύτης εὐφυΐας καὶ μεγαλονοίας ἄνθρωπον, φεῦ τῆς ἀπονοίας, φεῦ τῆς μανίας, ἀνθρωπίσκοι τινὲς 15 οὐδ' ἐπὶ πενταετίαν διδασκάλων ἀκηκοότες, οὐδὲν γε ὅμοιον ἐκείνοις τοῖς ὄντως ἥρωσιν ἐχόντων, βραδύνουσι αὐτοὶ ὄντες καὶ ἀμβλεῖς τὴν διάνοιαν κρῖναι U30 τε τολμῶσι καὶ ἔτι καὶ λοιδορεῖν καὶ ἀμαθίας καταψηφίζεσθαι. ἀλλ' οἱ μὲν τοιοῦτοι χαιρέτωσαν, ἡμεῖς δ' ὡς ὑπέστημεν, ἐπὶ τὰ ἐπόμενα προΐωμεν. διὰ τί μὲν οὖν οὐδεμιᾶς τῶν ἐπιστημῶν κανόνας τε καὶ τέχνην παρέδωκεν, εἴρη- 20 ται ἱκανῶς οἱ λόγοι πρότερον καὶ οὐδὲν δεῖ προστιθέναι. εἰ δὲ κατ' αὐτάς V23^v ἔγραψε καὶ εἰ ταύτας, ἐξ ὧν κατέλιπε συγγραμμάτων, φαίνεται οὐκ ἡσκηκῶς μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐξησκηκῶς, τοῦτο δὲ λείπεται δεῖξαι. καίτοι αἰσχύνομαι μὲν τάνδρῳ περὶ ταῦτα συνηγορῶν, ὧν οὐδεὶς αὐτῷ πάμπυτε πλὴν τούτου τοῦ κατηγοροῦ ἠμφισβήτηκεν· ὅμως δὲ συνασχημονεῖν ἀνάγκη, ται- 25 αῦτα τούτου βλασφημήσαντος εἰς αὐτόν. φησὶ γὰρ αὐτὸν αὐτοῖς ῥήμασι, φεῦ τῆς ἀναισχυντίας, μὴ εἶδος αὐτὸν μὴ τρόπον ἐπίστασθαι συλλογισμοῦ, μηδὲν ὄλως φθέγγασθαι, ὃ συλλογισμοῦ, ὃ ἀποδείξεως ἰσχύον τε καὶ ἀνάγκην ἔχον ἂν τις εἴποι. αὐτὸ τοῦτο τοίνυν πρῶτον σκεπτέον, εἰ ἀληθὲς ἐγκέκληκεν ὁ κατηγορός. 30

2 Τῶν συλλογισμῶν τοίνυν τοῦ μὲν ἀποδεικτικοῦ, τοῦ δὲ διαλεκτικοῦ, τοῦ δὲ σοφιστικοῦ ὄντος, καὶ τοῦ μὲν ἐκ πρώτων ἀμέσων τε καὶ γνωριμωτέρων καὶ προτέρων καὶ αἰτίων τοῦ συμπεράσματος καὶ τῶν κατ' αὐτὸ U30^v ὑπαρχόντων τῷ κατηγορουμένῳ κατὰ τὸν γε πρῶτον καὶ κυριώτατον καὶ ἔτι τὸν δεύτερον τοῦ κατ' αὐτὸν τρόπον, ἀ καὶ δι' αὐτά τε εἰσι καὶ ἐξ 35 ἀνάγκης, γινομένου, τοῦ δὲ ἐκ τῶν ἐνδόξων τῶν ἢ πᾶσιν ἢ πλείστοις ἢ τοῖς σοφοῖς καὶ τούτων ἢ τοῖς πᾶσιν ἢ τοῖς πλείστοις ἢ τοῖς μάλιστα γνωρίμοις καὶ ἐνδόξοις δοκούντων συγκειμένου, τοῦ δὲ τοῦ ἐκ φαινομένων ἐνδόξων, μὴ ὄντων δέ, καὶ τῶν ἐξ ἐνδόξων ἢ φαινομένων ἐνδόξων φαινομένου, τριχῶς οὖν, ὡς εἴρηται, διηρημένου τοῦ συλλογισμοῦ, πῶσον 40 εἶδος οὐκ ἡσκησε Πλάτων; πῶσον μὴ γέγονεν ἔργῳ διδάσκαλος; αὐτίκα ταῖς ἀποδεικτικοῦ καὶ τῆς ἀποδεικτικῆς ἀνάγκης καὶ ἀληθείας τίς βιαιότερος,

Cap. V. Disserendi ratione excelluisse Platonem.

Nunc ad disserendi scientiam, quam logicam sive dialecticam dicimus, **5, 1** transeundum est. Qua in re usque adeo indoctum fuisse Platonem adversarius refert, ut non vereatur affirmare nunquam illum syllogismo probare aliquid
5 potuisse. Tradunt, qui Platonis vitam scripsere, eum postquam grammaticae et poëticae et carmini dithyrambico, lyrico et tragico operam dederat, viginti annos Socratem audivisse, quo mortuo contulisse se ad Cratylum disciplinae Heracliti professorem et Hermogenem philosophiae Parmenidis studiosum. Tum Megara ad Euclidem cum nonnullis aliis
10 Socraticis accessisse. Post haec Cyrenen ad Theodorum mathematicum profectum. Inde Italiam petisse, ut Philolaum et Eurytum Pythagoreos videret. Mox peragrasset Aegyptum et sacerdotes ac prophetas eius provinciae adiisse. Persarum etiam magos quaesiturum fuisse, nisi bella Asiae eum impedissent. Hunc igitur virum, qui tanto studio, labore, vigilantia,
15 litterarum studiis incubuit et tot talesque habuit praeceptores adeoque excellenti ingenio praeditus fuit, homunciones quidam ingenio hebetes nullumque unquam vel studio vel magistrorum doctrina fructum consecuti diiudicare audent, et quod intolerabilius est, insectari maledictis atque damnare. Sed valeant ipsi. Nos rem, de qua agimus, prosequamur.
20 Causam, cur Plato nullius scientiae praecepta regulasque conscripserit, satis abunde superius exposuimus. An vero ex arte et scientiae ratione scripserit et utrumne ex operibus, quae reliquit, videatur non modo secutus, sed perfectissime assecutus omnium optimarum artium disciplinarumque rationem, deinceps ostendemus. Quamquam pudet me eam rem
25 tueri, quam nemo unquam praeter hunc homuncionem in dubium vocavit; verumtamen ita agere necesse est, cum affirmare impudenter ausus fuerit Platonem ne figuram quidem aut modum aliquem syllogismi tenuisse nec prorsus aliquid scripsisse, quod vim demonstrationis haberet. Quam vera igitur haec calumnia sit, primum videamus.

30 Cum triplex sit syllogismi genus, demonstrativum, dialecticum et quod a fallendo sophisticum dicitur, quorum primum ex veris, necessariis, primis, immediatis, notioribus causisque conclusionis consistit et suo primo ac praecipuo modo atque etiam secundo ea, quae per se insunt praedicato, recipit, secundum ex probabilibus, quae aut omnibus placent
35 aut pluribus aut clarioribus nobilioribusque, tertium ex iis, quae non probabilia sunt, sed videntur, cum, inquam, tripartito genere syllogismus ita distribuatur, quodnam eorum genus Plato non tractavit? Quot alios non docuit? Nam demonstrandi vim eiusque summam necessitatem nemo

ὁ γεγραφέτης Β V συγγεγραφέτης U | 18 τολμῶσι κοινῶς τολμῶμεν U B V |
25 τούτου τοῦ κατηγοροῦ Β V M τοῦ ἀνθρωπίου τούτου U

26 cf. Georg. Trap. Comparationes I. 4.

- τίς γνησιώτερος καὶ σαφέστερος διδάσκαλος γέγονε; σκέψαι, εἰ βούλει, τὸν
 Τιμαίον αὐτοῦ, σκέψαι τὸν Παρμενίδην, τὸν Φαίδωνα, τὸν Φαῖδρον, τὸν
 Φίληβον, τὸν Σοφιστήν, τῶν Νόμων τὸν δέκατον, τὴν Ἐπινομίδα, τῶν Πολι-
 B18^vτειῶν τὸν δεύτερον, τοὺς ἄλλους ἀπλῶς πάντας αὐτοῦ λόγους, ἐν οἷς ἐκ τῶν
 V24^v προτέρων καὶ ἡ ἀπλῶς πρώτων, ὅπου γε ἐγχωρεῖ, ἢ ἐκ τῶν πρὸς ἡμᾶς πρώ- 5
 των δι' ἀναλύσεως καὶ ἀναγκαίων καὶ ἀληθῶν ὀρμώμενος γεωμετρικαῖς
 ἀνάγκαις τὰ προκείμενα εἰς ἀπόδειξιν καταδειῖ, οὐδενὶ οὐδεμίαν ἀντιλογίας
 U31^v ἀπολιπὼν ἀφορμὴν. »τὸ ἐν φησιν οὐ πολλά, ἐν Παρμενίδῃ, τὸ μὴ πολλά οὔτε
 μέρη ἔχει οὔτε ὅλον ἂν καλοῖτο. τὸ ἐν ἄρα οὔτε μέρη ἔχει οὔτε ὅλον ἂν
 λέγοιτο.« καὶ αὖ· »τὸ ἐν οὔτε μέρη ἔχει οὔτε πολλά ἐστὶν οὔτε ἀρχὴν 10
 οὔτε τέλος οὔτε μέσον ἔχει καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲ πέρασ· ἀρχὴ γὰρ καὶ τέλος
 καὶ μέσον πέρατα. τὸ ἐν ἄρα ἄπειρον. πάλιν τὸ ἄπειρον οὔτε τὸ στρογγύλον
 οὔτε εὐθύ ἂν εἴη· ἔχει γὰρ ἂν οὕτως πέρατα, ὥστε καὶ ἀσχημάτιστον.«
 καὶ αὖ· »τὸ ἀσχημάτιστον οὔτ' ἐν ἑαυτῷ οὔτ' ἐν ἄλλῳ ἂν εἴη.« καὶ ἵνα
 μὴ μακρολογῶ, σχεδὸν ἅπας αὐτῷ ὁ λόγος διὰ συλλογισμῶν ἀποδεικτικῶν 15
 σύγκειται, τῇ προκειμένη γε ὕλη οἰκείων, ἐφ' ἧς οὐ ῥάδιον ἄλλο τι φύσει
 πρότερον εὐρεῖν, καὶ οἷων ἀνωτέρω προέφημεν. πάλιν· »ὁ οὐρανός φησιν
 »ὄρατός, ἐν Τιμαίῳ, ἀπτός τέ ἐστιν καὶ σῶμα ἔχων«. »τὰ τοιαῦτα αἰσθητά, τὰ
 δὲ αἰσθητὰ δόξῃ περιληπτά μετ' αἰσθήσεως γινόμενα καὶ γενητά.« ὁ οὐρα-
 νός ἄρα γενητός.» 20
- 8 Ἄλλ' ἐρώμεθα τὸν νέον σοφιστὴν τοῦτον, εἰ συλλογισμὸς αὐτῷ δοκεῖ
 εἶναι ὃ γε τοιοῦτος λόγος, εἰ ἀπόδειξιν ἔχει, εἰ ἀνάγκην εἰσφέρει τῷ λόγῳ.
 εἰσφέρει, καὶν θέλη καὶν μὴ θέλη. ὡς γὰρ οἱ γεωμέτραι, οὕτως καὶ Πλάτων
 πρὸ τῶν ἀποδείξεων ἥρους προλαμβάνει καὶ ὑποθέσεις, δι' ὧν τὰς ἀπο-
 δείξεις ποιήσεται. ἔδοντως ὃν ἐστὶ λέγων »τὸ νοήσει μετὰ λόγου περιληπτόν«. 25
 γενητόν ἐστι τὸ δόξῃ μετ' αἰσθήσεως ἀλόγου δοξαστόν. πᾶν τὸ γενητόν
 U31^v ἀπ' αἰτίας γίνεται· τὸ μὴ ἀπ' αἰτίας ὑφ' ἑστῶς οὐκ ἐστὶ γενητόν. οὐ τὸ
 παράδειγμα αἰεὶ ὃν ἐστὶ· τοῦτο καλὸν ἐστὶν ἐξ ἀνάγκης. οὐ τὸ παράδειγμα
 γενητόν, τοῦτο οὐ καλὸν ἐστὶ. τὸ πᾶν οὐρανός καλεῖσθω ἢ κόσμος.« ἀπὸ
 V24^v γὰρ τούτων τῶν ἀρχῶν πάντα προάγει τὰ ἐφεξῆς. τοῦτον δὲ καὶ Ἀριστο- 30
 τέλης μιμούμενος ἐν μὲν τῇ Φυσικῇ τὴν μίαν παρέλαβεν ὑπόθεσιν εἰπὼν·
 »ἡμῖν δὲ ὑποκείσθω τὰ φύσει πάντα ἢ ἔνια κινούμενα.« ἐν δὲ τῇ περὶ Οὐρανοῦ
 B19^v πραγματεῖα τὰς πέντε ἐκείνας ὑποθέσεις προύθηκε λέγων· »ἡ ἀπλῆ κίνησις
 ἀπλοῦ σώματος.« »τὸ ἀπλοῦν σῶμα ἀπλῆν ἔχει κατὰ φύσιν τινὰ κίνησιν. δύο
 εἰσὶν αἱ ἀπλαῖ κινήσεις, »ἐν ἐνὶ ἐναντίον«. τὸ μὴ ἔχον ἐναντίον οὐκ ἔχει τὸ 35
 φθειρόν.« ἀφ' ὧν ἀποδείκνυσι τὴν οὐσίαν τοῦ πέμπτου σώματος. ἀλλ' οὗτος
 μὲν ὅτι ἀγέννητος ἐκ τῶν ὑποθέσεων δείκνυσι, Πλάτων δὲ ὅτι γενητός. ἢ δὲ
 οὗτος γενητόν, ἐκεῖνος δ' ἀγέννητον, ἄλλος οὗτος λόγος. ἐστὶν οὖν ὃ γε προ-

19 ἐστὶν *sec. edit.*] *codd. om.* | 22 εἰς ἀπόδειξιν M

8 cf. Plat. Parm. 137 c—e. | 18 Plat. Tim. 28 b. | 25 cf. Plat. Tim. 28 a b. | 32 cf. Arist. Phys. ε 6. 231 a. | 33 Arist. De Caelo α 2. 269 a, 4—17.

melius quam ille explicavit, ut in Timaeo patet, in Parmenide, in Philebo, in Sophista; item in decimo Legum libro et tractatu addito legibus; secundo etiam Rei publicae, in omnibus denique eius sermonibus, quocumque in loco materia patiatur. Ita enim ubique ex prioribus aut simpliciter
 5 primis, si fieri potest, aut nobis primis per resolutionem exquirendo necessariam affert veritatis conclusionem, ut nemo obiicere quicquam possit. In Parmenide ita demonstratur: »Unum multa non est, nec partes habet nec totum dici potest. Ergo unum nec partes habet nec totum dici potest.« Item: »Unum partes non habet nec multa est nec principium aut finem aut
 10 medium habet, et ob eam rem termino caret. Quippe principium, finis et medium termini sunt. Unum igitur infinitum est. Quod infinitum est, neque rotundum neque rectum est. Sic enim termino describeretur. Ergo figura etiam caret.« Item: »Quod figura caret, nec in se ipso nec in alio esse potest.« Sed ne longior sim, omnis fere hic sermo Platonis ex syl-
 15 logismis demonstrativis, quantum subiecta materia patitur, constitutus est, ut nullum argumentandi genus acrius, ut ita dixerim, atque efficacius liceat invenire. »Caelum, in Timaeo inquit; »videri et tangi potest. Corpore etiam constat.« »Quae autem huius generis sunt, sentiri possunt. Quae vero sentiri possunt, haec opinione etiam cum sensu comprehendi possunt
 20 et generantur generataque sunt.« Caelum igitur generatum est.«

Rogemus, obsecro, parumper novum istum praeceptorem, an haec oratio syllogismus sit et aliquid habeat demonstrationis ac necessitatem afferat. Sed iste cum, et quid sit et quem ad modum demonstratio fiat, ignoret, nihil nobis respondebit, verum ad maledicta se contumeliasque
 25 convertet. At Plato more geometrarum, priusquam demonstret, sumit terminos et supposita statuit, ex quibus inferat demonstrationem. »Vere ens, inquit, est, quod intellegentia cum ratione comprehendi potest. Generatum id est, quod opinione cum rationali sensu concipitur. Omne quod generatum est, a causa ortum est. Quod ab aliqua causa non pro-
 30 venit, non est generatum. Cuius exemplum semper ens est. Id bonum est et necessarium. Cuius exemplum est generatum, id bonum non est. Universum sive caelum sive mundus vocetur.« Hunc in modum Plato proponere atque hisce principiis argumentari solet. Quem Aristoteles secutus libro primo de principiis rerum naturalium: »Illud, inquit, nobis pro-
 35 positum sit res omnes naturales aut aliquas moveri.« Et in libro, quem de Caelo scripsit, quinque illa supponit: »Motum simplicem corporis simplicis esse. Corpus simplex motum aliquem simplicem secundum naturam habere. Duos esse simplices motus, unum uni esse contrarium. Quod contrario caret, id nihil, a quo corrumpatur, habere.« Ex his substantiam
 40 quinti corporis demonstrat. Sed hic quidem ingeneratum esse caelum his suppositis ostendit, Plato vero generatum esse suis suppositis declarat. Ceterum quomodo hic generatum, ille ingeneratum dicat, non est animus hoc loco explicare. Syllogismus igitur, quem modo proposui, demonstra-

ειρημένος συλλογισμός αποδεικτικός, ἐκ τοῦ ὅρου ἀποδεδειγμένος κατὰ τὴν τοῦ ὅρου ἀντιστροφήν, μέσον ἔχων τὸν ὅρον, ὃς αἰτία τοῦ πράγματός ἐστι. τὸ γὰρ τί ἦν εἶναι, κὰν μὴ ᾖ ἀπόδειξις αὐτοῦ, δῆλον μέντοι δι' ἀποδείξεως γίνεται, ἐφ' ὅσων τὸ εἶναι δι' αἰτίας ἀποδείκνυται, ὡσπερ ἐνταῦθα· »ἐστὶ γὰρ ὁ οὐρανὸς γενητὸς διὰ τὸ ὄρατὸν ἀπτὸν τε εἶναι,« ὃν τρόπον καὶ Ἀρι- 5 στοτέλης ἐν τῷ δευτέρῳ τῶν Ἰστέρων τεχνολογεῖ· »ἐκλείπει γὰρ ἡ σελήνη διὰ τὸ ἀντιφράττεσθαι ὑπὸ γῆς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου.« καὶ αὖθις· »ὁ οὐρανός, φησί, γενητὸς. τὸ δὲ γενητὸν αἴτιον ἔχει. ὁ οὐρανὸς ἄρα αἴτιον ἔχει.« ἀλλὰ τοῦτο μὲν οὕτως.

4 Ἐν δὲ Φαίδωνι περὶ ἀθανασίας ψυχῆς τὸν λόγον ποιούμενος, οὐ ποτὲ 10 μὲν ἐκ τοῦ τῶν ἐναντίων λόγου καὶ τῆς ἐξ ἀλλήλων γενέσεως, τότε δὲ ἐκ U 32 τῶν ἀναμνήσεων τὸ προὔπαρχειν αὐτὴν τῶν σωμάτων ἀποδεικτικῶς τοὺς ἀκούοντας πείθει; ἐκ γε μὴν τῆς ἀπλότητος αὐτῆς τὸ μηδὲ τῷ σώματι συναπόλλυσθαι; πρὸς τε τὰς ἐκ τῆς ἀρμονίας ἐνστάσεις ἀποδυόμενος συλλογιστικώτατα αὐτὰς διαλύει; »ἡ γὰρ ψυχὴ, φησί, δέδεικται πρὸ τοῦ σώματος. 15 ἡ δὲ ἀρμονία οὐ πρὸ τῶν συγκειμένων. οὐκ ἄρα ἡ ψυχὴ ἀρμονία.« καὶ αὖ· »ἡ ἀρμονία ἔπεται τοῖς συγκειμένοις. ἡ δὲ ψυχὴ ἄρχει τοῦ σώματος. καὶ V 25 ἡ μὲν ἀρμονία ἔχει τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἥττον, ἡ δὲ ψυχὴ οὐκ ἔχει. ἡ κακία γὰρ ἀναρμωστία ἐστὶν αὐτῆς.« καὶ πάλιν· »ἡ ἀρμονία οὐκ ἐναντιοῦται τοῖς B 19^v ἐξ ὧν ἐστίν. ἡ δὲ ψυχὴ ἐναντιοῦται ταῖς ἐπιθυμίαις τοῦ σώματος.« περὶ γε 20 μὴν τῆς ψυχῆς ἀθανασίας ἐν Φαίδρῳ· »ἡ ψυχὴ, φησὶν, αὐτοκίνητος. τὸ δὲ τοιοῦτον ἀεικίνητον. τὸ δὲ τοιοῦτον ἀθάνατον. ὥστε ἀθάνατος ἡ ψυχὴ.« καὶ αὖ· »ἡ ψυχὴ αὐτοκίνητος. τὸ δὲ τοιοῦτον τοῖς ἄλλοις, ὅσα κινεῖται, »πηγὴ καὶ ἀρχὴ κινήσεως· ἡ δὲ ἀρχὴ ἀγένητον.« ὥστε ἀγένητος ἡ ψυχὴ καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἀθάνατος«, ἐκ τῶν καθ' αὐτὰ ὑπαρχόντων τῇ ψυχῇ καὶ ᾗ 25 αὐτὸ ποιούμενος τὴν ἀπόδειξιν καὶ τοῖς δυσὶ τούτοις συλλογισμοῖς τοὺς δύο U 32^v τῶν ὠντινωνοῦν φθορᾶς τρόπους τῆς ψυχῆς ἀποφάσκων. ἐπεὶ γὰρ διχῶς πᾶν τὸ φθειρόμενον φθίρεται ἢ ὑφ' ἑαυτοῦ διὰ τὴν ἐν ἑαυτῷ ὕλην ἢ ἔξωθεν, ὡς τὸ ξύλον καὶ διὰ τὴν ἑαυτοῦ σηπεδόνα φθαρεῖν ἂν καὶ ὑφ' ἑτέρου ἔξωθεν καίοντος ἢ πρίζοντος. ὁ μὲν πρῶτος τῶν εἰρημένων συλλογισμῶν τὸ μὴ 30 δύνασθαι ὑφ' ἑαυτῆς φθείρεσθαι, ὁ δὲ δεύτερος τὸ μηδ' ὑπ' ἄλλου ἂν φθαρῆναι τὴν ψυχὴν δείκνυσι. περὶ δὲ τῆς αὐτοκινήσεως τῆς ψυχῆς καὶ ὅλως κινήσεως, ἐπεὶ περ οὐχ ὁ τυχὼν ἀνὴρ περὶ τούτου ἠπόρησε, νῦν μὲν λέγειν οὐ καιρὸς, ἄλλως γε ῥᾶστα δειχθέντος ἂν μηδ' ἐν τούτῳ τῷ φιλοσόφῳ ἀλλήλοισιν ἀπάδοντε. ἔπειτα τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς συνιστάς· 85 »εἰ μὴ εἶη, φησὶν, ἀρχὴ, οὔτε αὐτὴ ἐξ ἄλλου οὔτε ἐξ αὐτῆς ἄλλο γένοιτ' ἂν οὐδὲ κινεῖτο, »εἶπερ ἐξ ἀρχῆς δεῖ τὰ πάντα γίνεσθαι«. τούτῳ δὲ ἔπεται τὸ

17 ἔχει B V] U^x corr. ex μετέχει [19 σώματος] U B add. in textu U^x B^s del. V M omi. ἀθάνατον δὲ αὐτὴν ὅλως καὶ ἀνώλεθρον ἀποδείκνυται, οὐκ ἐρεῖς γεωμετρικαῖς ἀνάγκαις ὡς ἐκ γε τῶν ἐνόητων ἀποδεικνύναι, ἀλλ' οὐκ ἂν ἀρνηθεῖεν οἱ τῶν λόγων B 19^v αὐτοῦ συνιέντες. οὐς δὲ καὶ διὰ τὴν θρησκείαν ἐξῆν τὰς ὑποθέσεις αὐτοῦ παραδέχεσθαι, τούτοις πικρὸς Πυθίου χρησιμοῦ βεβαιότεροι οἱ περὶ τούτου λόγοι τοῦ Πλάτωνος ἔδοξαν, ὡς ἐστὶ γινῶναι τὰ τῶν ἐπιγενομένων Πλατωνικῶν, οὔτοι δ' εἰσὶ πλείστοι τε καὶ ἐπι

tionis vim obtinet ex definitione per conversionem factus, in quo medium est ipsa definitio, quae rei causa est. Nam quid est esse, quamvis demonstratio eius non sit, tamen per demonstrationem patet, ubi per causam rei essentia demonstratur, quem ad modum hoc loco fieri videmus: »Caelum enim propterea generatum est, quia videri tangique potest«, sicut etiam Aristoteles secundo libro Posteriorum tradit: »Quippe lunae, inquit, propterea defectum fieri, quia lumen solis telluris opacitate privatur.« Item [Plato]: »Caelum generatum est, inquit, quod autem generatum est, causam habet.« Haec ita.

10 In Phaedone autem, cum de animi immortalitate pertractat, interim ex contrariorum ratione et vicaria, ut ita dicam, generatione, nonnunquam ex recordatione animum demonstrat ante generationem corporis fuisse; interire autem cum corpore non posse ex eius simplicitate declarat; quin etiam obiecta, quae sumi ex harmonia possent, syllogismis diligentissime
15 solvit. »Animum, inquit, ante ortum corporis fuisse ostensum est. Atqui harmonia ante compositum esse non potest. Ergo animus harmonia non est.« Item: »Harmonia compositum suum subsequitur. Animus vero corpori dominatur atque eo praestantior est. Ad haec harmonia magis ac minus recipit, animus minime.« »Harmonia nequaquam his contraria est,
20 ex quibus constat. Animus vero cupiditatibus corporis adversatur.« His finitimum illud in Phaedro est: »Animus se ipsum movet. Quod se ipsum movet, semper movetur. Quod semper movetur, immortale est.« Item: »Animus a se ipso movetur; quod a se ipso movetur, id ceteris, quae extrinsecus moventur, origo et principium motus est. Principium vero ingene-
25 ratum est. Ergo animus est ingeneratus atque ob id etiam immortalis.« His duobus syllogismis corruptionem animi tollere omnino Plato videtur. Cum enim quicquid corrumpitur, duobus modis corrumpatur, aut enim a se ipso propter materiam in eo contentam aut aliunde fit corruptio, ut lignum tum sua putrefactione corruptioni obnoxium est, tum quia uri
80 extrinsecus ac secari potest. Primus syllogismus animum minime a se corrumpi ostendit, secundus ne ab alio quidem corrumpi posse declarat. Verum enimvero de motu ipso animi, quo per se animus movetur, sive de eius motu, quoniam vir quidem praestantis ingenii singularisque doctrinae dubitasse videtur, possem equidem ostendere Aristotelem a Platone
85 non dissentire. Sed haec res alium locum postulat. Nunc videndum est, quomodo per deductionem ad impossibile Plato animi immortalitatem defendat. »Nisi principium sit, inquit, nec ipsum ex alio nec aliud ex eo

σοφία διαβεβημένοι, ἐπιούσι συγγράμματα. καὶ μὴν περὶ τοῦ αὐτοῦ τούτου καὶ | 19/20 περὶ γε μὴν U^x B^s in marg. V M in textu | 21 ἀκίνητον M

4 cf. Plat. Tim. 32 b. | 6 cf. Arist. Anal. 8 2. 90 a. | 7 cf. Arist. De Caelo α 10—β 1. 279 sqq. | 15 cf. Plat. Phaed. 91 c—94 d. | 21 cf. Plat. Phaedr. 245 c—d. | 36 cf. Plat. Phaedr. 245 d—e.